

Glamuur gobeläänides

Eesti Postimees 04.01.2005

Juta Kivimäe, kunstiteadlane

Merike Mäni on eesti inimesele ilmselt kõige enam tuntud vaibakunstnik: autori nime teadmata vaatame ju kõik pea iga päev telerist tema üht kuulsamat vaipa. Tema kootud imepeen villastest lõngadest sõlmitud gobelään «Vapivaip» on kõige hea ja kurja taustaks, mis Tallinna linnavalitsuses tehakse või välja öeldakse.

Merike Mäni on olnud üle 40 aasta eesti aktiivsemaid ja vaimurikkamaid tekstiilikunstnikke. Ta alustas näitusegevusega juba kunstiülikooli üliõpilasena 1961 ja on järjekindlalt esinenud meie tekstiilikunstnike suurnäitustel ja korraldanud arvukalt isiknäitusi nii kodumaal kui väljaspool Eestit. Neid võib tänaseks olla juba üle kaheksaja.

Mäni gobeläänvaibad on jõudnud nii Eesti Tarbekunstimuuseumi kui ka muudesse kunstikolleksioonidesse ja paljudesse erakogudesse üle kogu maailma. Ta on kavandanud ja ise kudunud mitmeid suuremõõtmelisi vaipu omaaegsetesse esindusinterjööridesse, nagu Viru hotell, Piritä olümpiapurjespordikeskus, Aravete keskus jm.

Mäni on tipptegija

1997 sai ta oma «Vapivaiba» eest «Aasta tekstiilikunstniku» aunimetuse, paar aastat hiljem aga tuli endisest avarast ateljeest Kunstihoones Nõmme korterisse kolida ja Eesti ühed paremad gobelääniteljed rändasid Tartu Kõrgemasse Kunstikooli. Veel kümne-paarikümne aasta eest, põimevaiba kuldajastul Eestis, oleks selline ootamatu asjade käik olnud traditsionaalsele vaibakunstnikule lausa surmahoop. Merike Mäni aga on leidnud võimalusi tekstiilikunstnikuna säravalt edasi luua. Gobelääntechnikat võib harrastada (küll väiksemas formaadis) ka väga lihtsatel kodustel telgedel ja ilma selle drastilise elumuutusega poleks sündinud juba mitu aastat näitustel imetlust pälvinud kollaažtekstiile.

Ülimalt pidulik

Ülipeen ja aeganõudev ajalooline gobelään on esindatud ka Kastellaanimaja näitusel. Merike Mäni keerukas pinpõimetehnikas vaibad on värvipeened ja maalilised, meenutades kohati möödunud sajandite detailirohkeid maastiku- ja figuurimaale.

Ülimalt piduliku õhkkonna loovad ka sel näitusel tooni andvad õhulised kollaažtehnikas kokku nõelutud loortekstiilid. Kunstniku värvigamma sel näitusel on mustjad varjundid, purpur, kuld ja hõbesäralised pastelltoonid.

Merike Mäni tekstiilide üldmulje on läbi aastate olnud ülimalt glamurne, argielust drastiliselt erinev ja sellele vastanduv.